

«Затверджую»

Завідувач кафедри управління проектами

_____ /д.т.н., проф. Сергій БУШУЄВ/

« 30 » травня 2022 р.

Розробник силабусу

_____ /к.т.н., доц. Євгенія БОЙКО/

СИЛАБУС УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ

назва освітньої компоненти (дисципліни)

1) Шифр за ОП: ВК 12				
2) Навчальний рік: 2022/2023				
3) Освітній рівень: другий рівень вищої освіти (магістр)				
4) Форма навчання: денна				
5) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»				
6) Спеціальність: 073 «Менеджмент»				
8) Компонента спеціальності: вибіркова				
9) Семестр: 2				
10) Цикл дисципліни: вибіркова компонента ОП				
11) Контактні дані викладача: к.т.н., доц. Бойко Є.Г., boiko.ieg@knuba.edu.ua , (044) 245-48-57				
12) Мова навчання: українська				
13) Пререквізити: «Основи управління проектного типу», «Стратегічний менеджмент, теорія систем і прийняття рішень в організації», «Теорія і практика бізнес-планування, експертиза і аудит проектів», «Генерування підприємницьких ідей: креативні технології, стартапи»				
14) Мета курсу: формування у майбутніх фахівців сучасного мислення на засадах концепції сталого розвитку суспільства та системи спеціальних знань у сфері прийняття управлінських рішень, набуття практичних умінь та навичок з організації та управління з використанням системного підходу та урахуванням наслідків діяльності по відношенню до довкілля та якості життя. А також просування суспільства на шляху сталого розвитку та забезпечення безпечних умов існування людства в майбутньому. Студенти повинні розуміти сутність сталого розвитку суспільства як на глобальному, так і на національному, регіональному та місцевому рівні.				
15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на компетентності
1	ПР2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення	Обговорення під час занять	Лекція, практичні заняття	ЗК4 ЗК5 ЗК6 СК1 СК5 СК9

2	ПР3. Проектувати ефективні системи управління організаціями	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекція, практичні заняття	ЗК3 ЗК6 СК1 СК2 СК4 СК5 СК10
3	ПР4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї	Обговорення під час занять	Лекція, практичні заняття	ЗК4 ЗК5 ЗК6 ЗК6 СК1 СК2 СК9 СК10
4	ПР5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекція, практичні заняття	ЗК3 ЗК6 СК1 СК2 СК4 СК10
5	ПР8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекція, практичні заняття	ЗК3 ЗК6 СК1 СК4 СК5

16) Структура курсу:

Лекції, год	Практичне заняття, год	Лабораторні заняття, год	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год	Форма підсумкового контролю
30	30		Контрольна робота	120	Залік
Сума годин:					
Загальна кількість (кредитів ECTS)				180 (6)	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				60 (2)	

17) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС) розроблено в рамках упровадження міжнародного проекту «Міждоменні компетентності для здорової та безпечної роботи у 21 сторіччі» («Cross-domain competences for healthy and safe work in the 21st century (Work4Ce)», № 619034-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-CFHE-JP), що реалізується в рамках програми ERASMUS+ (http://www.knuba.edu.ua/?page_id=78043, <http://work4ce.eu/>).

Лекції:

Модуль 1. «Концепція сталого розвитку»

Змістовний модуль 1. Теоретико-прикладні аспекти реалізації концепції сталого розвитку.

Тема 1. Теоретичні основи концепції сталого розвитку.

Наукові основи стратегії сталого розвитку природи та суспільства. Основні поняття і визначення сталого розвитку. Концепція сталого розвитку: цілі, завдання, проблеми і напрямки сталого розвитку. Історія формування концепції сталого розвитку суспільства. Система та її зміни. Формування закономірностей взаємодії людини і природи. Механізми стійкості систем. Механізми зворотного зв'язку: негативний зворотній, позитивний зворотній

Тема 2. Роль міжнародної спільноти у формуванні та реалізації засад сталого розвитку.

Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992р.) Саміт тисячоліття (2000 р.) Світовий саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002р.) Саміт ООН з питань Цілей розвитку тисячоліття

(2010 р.). Саміт ООН з прийняття Цілей сталого розвитку (2015 р.).

Тема 3. Глобальні проблеми людства.

Сутність глобальних процесів, основні напрями їх розвитку. Глобальні проблеми розвитку світової спільноти: політичні, економічні, культурні, екологічні, соціальні, наукові. Положення "Порядку денного на 21 століття. Науково технічні причини глобальної екологічної кризи. Формування глобальної виробничої інфраструктури світової економіки. Глобалізація і проблеми розвитку оптимальної стратегії природокористування.

Змістовний модуль 2. Управління сталим розвитком

Тема 1. Забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем.

Принципи забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем. Принципи суспільної організації в просторі або принципи «екологічної республіки». Принципи екологічних цілей, або від задоволення потреб до формування життєблагодатних комплексів. Індикатори сталого розвитку. Розрахунок індексу людського розвитку.

Тема 2. Програмно-цільовий підхід до розвитку різних соціально-економічних систем.

Поняття програмно-цільового підходу та його переваги. Особливості формування програм розвитку соціально-економічних систем на різних рівнях.

Тема 3. Оцінка соціального потенціалу держави та її регіонів.

Поняття соціального потенціалу держави. Структурна схема формування та використання соціального потенціалу сталого розвитку. Ієрархічна модель визначення загальної структури соціального потенціалу.

Тема 4. Територіальна міграційна система України як передумова сталого розвитку економіки, держави і суспільства.

Поняття праці як каталізатора розвитку сучасної інноваційної економіки. Зв'язки сучасної міграції з процесами розвитку національної економіки. Макрорівневий розвиток теорії міграційних систем. Актуальні методи дослідження формування і розвитку.

Тема 5. Характеристика енергетичної складової сталого розвитку України.

Оцінка природно-ресурсного потенціалу у контексті ідентифікації рівня енергетичної безпеки України. Методика оцінювання масштабів природно-ресурсного потенціалу. Оцінка паливно-енергетичної самодостатності розвитку національного господарства.

Тема 6. Економічний механізм раціонального природокористування.

Основні поняття економічного механізму і еколого-економічних інструментів. Форми еколого-економічних інструментів. Податкові інструменти та пільги. Митні платежі. Штраф, субсидії, дотації, гранти, кредити, виплати та інші економічні інструменти. Ринкові механізми регулювання природокористування. Практичні процедури управління екологізацією економіки та її підрозділів.

Тема 7. Стратегічні напрями формування моделі сталого розвитку України та її регіонів.

Конструктивно-ключові критерії мультирівневої діагностики соціально-економічного потенціалу сталого розвитку. Методологічні засади формування організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним потенціалом сталого розвитку. Паспортизація національної економіки як методологічна передумова нарощення соціально-економічного потенціалу.

Тема 8. Концепція механізму управління сталим розвитком проектно-орієнтованих підприємств.

Методи управління сталим розвитком проектно-орієнтованого підприємства. Елементи механізму управління сталим розвитком підприємства.

Змістовний модуль 3. Життєвий цикл та стале управління.

Тема 1. Циркулярна економіка.

Визначення стійкості. Потрійний результат. Циркулярна економіка. Ініціативи щодо звітності компанії.

Тема 2. Основні принципи та наслідки екодизайну.

Ознайомлення з концепцією дизайну та екодизайну. Основні принципи та наслідки для проектування продуктів і послуг. Життєвий цикл товару. Переваги екодизайну. Енергозбереження / довговічність. Продуктові тенденції та наслідки.

Тема 3. Екодизайн і компанія.

Сервітизація. Впровадження нових бізнес-моделей, заснованих на системах продукт-послуга, як стратегія просування циркулярної економіки. Види послуг. Стійкість / вплив на навколишнє середовище.

Тема 4. Життєвий цикл товару: контекстуалізація та концепція.

Історична еволюція та сучасна ситуація. Від споживацтва до запрограмованого старіння. Екологічні проблеми, пов'язані з продуктами. Життєвий цикл і розширена відповідальність виробника. Ознайомлення з поняттям життєвого циклу. Наслідки для дизайнера продукту.

Модуль 2. Результати навчання.

Змістовний модуль 1. Управління сталим розвитком підприємства.

Тема 1. Вибір та коротка характеристика обраного суб'єкта господарювання, регіону або територіальної громади для управління сталим розвитком.

Тема 2. Розробка стратегії сталого розвитку обраного суб'єкта господарювання, регіону або територіальної громади.

Тема 3. Презентація проекту «Управління сталим розвитком обраного суб'єкта господарювання, регіону або територіальної громади».

Практичні заняття:

№ з/п	Назва теми
1	Теоретичні основи концепції сталого розвитку
2	Роль міжнародної спільноти у формуванні та реалізації засад сталого розвитку.
3	Глобальні проблеми людства.
4	Забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем.
5	Програмно-цільовий підхід до розвитку різних соціально-економічних
6	Оцінка соціального потенціалу держави та її регіонів.
7	Територіальна міграційна система України як передумова сталого розвитку економіки, держави і суспільства.
8	Характеристика енергетичної складової сталого розвитку України.
9	Економічний механізм раціонального природокористування.
10	Стратегічні напрями формування моделі сталого розвитку України та її регіонів.
11	Концепція механізму управління сталим розвитком проектно-орієнтованих підприємств.
12	Циркулярна економіка.
13	Основні принципи та наслідки екодизайну.
14	Екодизайн і компанія.
15	Життєвий цикл товару: контекстуалізація та концепція.

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

1. Контрольна робота.

Самостійна робота студента (СРС):

№ з/п	Назва теми
1	Теоретичні основи концепції сталого розвитку
2	Роль міжнародної спільноти у формуванні та реалізації засад сталого розвитку.
3	Глобальні проблеми людства.
4	Забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем.
5	Програмно-цільовий підхід до розвитку різних соціально-економічних
6	Оцінка соціального потенціалу держави та її регіонів.
7	Територіальна міграційна система України як передумова сталого розвитку економіки, держави і суспільства.
8	Характеристика енергетичної складової сталого розвитку України.
9	Економічний механізм раціонального природокористування.
10	Стратегічні напрями формування моделі сталого розвитку України та її регіонів.
11	Концепція механізму управління сталим розвитком проектно-орієнтованих підприємств.
12	Циркулярна економіка.
13	Основні принципи та наслідки екодизайну.
14	Екодизайн і компанія.
15	Життєвий цикл товару: контекстуалізація та концепція.

18) Основна література:

1. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с.
2. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. Разд.1. Научная мысль как планетное явление. – М: Наука, 1988. – 208 с.
3. Глобалізація і безпека розвитку / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко і ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 733 с.
4. Декларація та план виконання рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку. 26 серпня – 4 вересня 2002 року. Йоганнесбург, Південна Африка / Видання друге. – К.: ПРООН/МПВСР, 2007. – 97с.
5. Доклад о народонаселении мира 2009 г. Организация Объединенных Наций. 2010. – 116 с. [Електронний ресурс. – <http://www.un.org/ru/development/surveys/docs/population2009.pdf>.
6. Дорогунцов С., Ральчук О. Сталий розвиток – цивілізаційний діалог природи і культури // Вісник НАН України. – 2001. – №10. [Електронний ресурс. – <http://www.nbuv.gov.ua/articles/vis-nanu/2001-10/4.htm>.
7. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. Постанова КМУ від 6 серпня 2014 р. № 385.
8. Програма дій “Порядок денний на ХХІ століття”/Переклад з англійської: ВГО “Україна. Порядок денний на ХХІ століття”. – К.: Інтелсфера, 2000. – 360 с.
9. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. – 2 вид. – К., 2011. – 392 с.
10. Социально-экономический потенциал устойчивого развития. Учебник /Под ред.проф. Л.Г.Мельника и проф. Н.Ханса. – Сумы: Университетская книга, 2007. – 1207 с.
11. Стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні, рекомендована 15-ю сесією Конференції європейських міністрів, відповідальних за місцеве і регіональне управління, (м. Валенсія, 15-16 жовтня 2007 р.) Валенсійська декларація «Добре місце і регіональне врядування – Європейський виклик» // [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM\(2008\)14&Ver=add&Language=lanEnglish&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1267731](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM(2008)14&Ver=add&Language=lanEnglish&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1267731)
12. Регіональна соціально економічна політика. Навчальний посібник / Гречаник Б.В., Васильченко Г.В. Канавець М.В. - Івано-Франківськ. Місто НВ. 2012.- 404 с.
13. The European Qualifications Framework: supporting learning, work and cross-border mobility, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2018.
14. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), <https://enqa.eu/index.php/home/esg/>, Brussels, Belgium, 2015.
15. Gruen, G.; Tritscher-Archan, S.; Weiß, S.: Guidelines for the Description of Learning Outcomes, ZOOM partnership (www.zoom-eqf.eu), 2009.
16. Rajala, S.A.: Beyond 2020: Preparing Engineers for the Future. Proceedings of the IEEE, Vol. 100, pp. 1376-1383, DOI 10.1109/JPROC.2012.2190169, 2012.
17. European Institute of Innovation and Technology (EIT), “Quality for learning” EIT Quality Assurance and Learning Enhancement Model, https://eit.europa.eu/sites/default/files/eit_label_handbook.pdf, 2016.

19) Додаткова література:

1. Кінаш І. П. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання / І. П. Кінаш // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки. – 2012. – № 1. – с. 5 - 9.
2. Кінаш І. П. Суспільний вектор сталого розвитку (питання теорії та практики) / [В. І. Куценко, В. П. Удовиченко, Я. В. Остафійчук та ін.]; наук. ред. В. І. Куценко; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». – Чернігів: Лозовий В. М., 2013.
3. Кінаш І. П. Соціальне управління як засіб досягнення сталого розвитку / І. П. Кінаш // Матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. [«Менеджмент суб'єктів господарювання: проблеми та перспективи»], (Житомир, 20-21 червня 2013 р.). - Житомир: ЖДТУ, 2013. - с. 97 – 99.
4. Мельник Л.Г. Тайны развития (не очень серьезная книга об очень серьезном). –Сумы: ИТД «Университетская книга», 2005. –378 с.
5. Мельник Л.Г. Фундаментальные основы развития. – Сумы, ИТД «Университетская книга», 2003. –288 с.
6. Харічков С.К. Регіональна парадигма цільової програми розвитку рекреації та туризму/С.К. Харічков, С.Г.Нездоймінов, І.М.Дишловий // Маркетинг і менеджмент інновацій. Науковий журнал.- 2011. - №6. - С.145-149.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov>.

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Підсумковий тест (залік)	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
40	40	20	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

- відвідування лекцій;
- виконання практичних робіт;
- проходження тестування;
- виконання індивідуальної контрольної роботи;
- дотримання умов академічної доброчесності.

22) Політика щодо академічної доброчесності: розуміння здобувачами вищої освіти етичного кодексу університету та норм академічної доброчесності (вимог щодо оригінальності текстів та допустимого відсотку співпадінь)

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2734>